

Gegužės 7-ąją buvo pažymima Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena. Ta proga pristatome akcijos „Metų knygos rinkimai“ nugalėtoją kraštiečių Akvilę Kavaliauskaitę ir jos kūrinį „Kūnai“; literatūrologas Vainius Bakas kviečia paskaityti esė apie kalbą ir lietuviybę.

Apie akcijos „Metų knygos rinkimai“ nugalėtoją Akvilę Kavaliauskaitę ir jos kūrinį „Kūnai“

Šešioliktą kartą paskelbtos akcijos „Metų knygos rinkimai“ nugalėtoja tapo ir ukmergiškė Akvilė Kavaliauskaitė. Jos novelių knyga „Kūnai“ (BALTO leidybos namai) laimėjo suaugusiųjų kategorijoje.

Supažindiname su autore, jos mintimis apie knygos idėją, kritikų ir skaitytojų vertinimais.

Akvilė Kavaliauskaitė – laisvai samdoma kūrėninkė, žurnalistė, režisierė, televizijos laidų redaktorė, scenarijų autorė, rašymo seminarų mokytoja.

Ji gimė 1988 m. vasario 14 d. Ukmergėje, mokėsi Jono Basanavičiaus gimnazijoje. Vilniaus universitete studijavo žurnalistiką. Baigusi studijas, kurį laiką gyveno Ispanijoje, dainavo baruose ir viešbučiuose. Studijuodama dirbo žurnale „Panelė“, dabar LRT laidos „Emigrantai“ viena iš kūrėjų. Rašo tekstus, esė, keliauja.

2015 m. išleido knygą „Du gyvenimai per vieną vasarą“, kuri, vos atsidūrusi knygynuose, pateko į perkamiausių knygų dešimtukus.

Novelių knyga „Kūnai“ sulaukė ne vieno įvertinimo: informacinio portalo 15 min. skaitytojai ją išrinko geriausia praėjusių metų lietuvių autoriaus grožine knyga; ji pateko į Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto renkamą kūrybiškiausių metų knygų dvylikutą; pora novelių išverstos į anglų kalbą, knyga pasirinkta atstovauti Lietuvai slovenų rengiamoje kultūrinėje platformoje...

Autorė, kritikai, skaitytojai apie knygą

A. Kavaliauskaitė:

„Pirmąjį šios knygos tekstą parašiau po netikėtos pažinties su kvėpavimo mokytoja. „Kuo tu

Apie knygą iš viršelio spręsti negalima, tačiau jo nepastebėti neįmanoma – ant jo puikuojasi menininkės Jolitos Vaitkutės kūrinys. Ir tai ne kas kita, o Akvilės portretas.

stebiesi? Niekas dabar nebemoka normaliai kvėpuoti“, – pasakė ji man. Iš tiesų metų metus save tobulinęs žmogus pamiršo, kas įgimta: nebeužmiega be vaistų, nesugeba išbūti tyloje, savo kūną vertina ne kaip gyvybei būtiną elementą, o kaip reprezentacijai skirtą plakatą. Apie tai galvoda ma sukūriau dvylika novelių. Kai kurias įkvėpė tikri žmonės ir įvykiai“.

„Pavadinimas „Kūnai“ atspindi esminę knygos idėją – visose

12 novelių bandžiau surasti jausmus, kuriuos kiekvienas esame jautę, tačiau dar nesuradome žodžių jiems apibūdinti. Kūnai – vieta, kur tie visi jausmai kunkuliuoja. Daug be kūno negalime daryti, tačiau dažniausiai jį įsivaizduojame kaip reprezentacinį dalyką – mūsų kūnas yra tai, kaip atrodome, deja, vis rečiau kalbame apie tai, kad kūnas yra tai, kaip jaučiamės jame, ar jis atlieka tas funkcijas, kurioms yra skirtas“.

„Novelių žanras man labai patinka ir, manau, tinka mūsų laikmečiui – perskaitai vieną novelę ir esi kažką užbaigęs. Turbūt kiekvieno namuose dulka knygos, kurias pradėjome, tačiau dar nebaigėme skaityti, o jau pamiršome, kas nutiko pradžioje.

Noveles gali greitai perskaityti. O ir rašydama ganėtinai greitai galėjau pamatyti tam tikrą rezultatą. Tiesa, kai pasakiau, kad noriu išleisti apsakymų rinktinę, man daug kas sakė, kad tai yra nesąmonė, nes apsakymų niekas nebeskaito ir mano idėją vadino rinkodaros savižudybe. Iš tiesų mažiausiai galvojau, kaip iš tos knygos uždirbti, tiesiog norėjau išleisti kūrinį, kurį jaučiu ir kurį galėčiau nejausdama gėdos duoti skaityti draugui“.

Tarsi kirčiai, trumpi ir ryškūs A. Kavaliauskaitės tekstai apie meilės pastangas, prasmės ilgęsi, apie kūnus, apie mus, tokius gyvuliškai vienišus šiame svetimejančiame šaltyje. Akvilė bando gintis nuo rutinos ir pilkumos, o svarbiausi rašytojos ginklai – ironija ir negailestingas juokas.

(Alvydas Šlepikas, rašytojas)

A. Kavaliauskaitė rašo apie pasaulį, kurį mums sukūrė daug informacijos, mažai sienų, socialiniai tinklai ir patogūs skrydžiai. Šis pasaulis greitas, neprierašus, tačiau labai patogus ir niekoasmeniškias. Rašytojos herojai jame išbandė seną žmonijos įprotį jausti.

(Rytis Zemkauskas, publicistas, VDU docentas)

Novelėse atsiskleidžia plati kūno, kūniškumo panorama, iš detalių, simbolių, įvaizdžių susidėliojantis intriguojantis ir įdomus koliažas. Akvilės tekstuose analizuojami žmonių prisilenkimai santykiuose, amžinai kaustanti vienatvė, pasitelkiamas ironiškas ir žaidybiškas žvilgsnis į meno ir autentiškos kūrybos ištakas ir plėtotę, susitelkiama į vieno gyvenimo vertę, prisiliečiama prie pamatinių savastį ir žmogaus tapatybę formuojančių dedamųjų.

(Lina Buividavičiūtė, literatūros kritikė)

Skaitytojų komentarai:

„Skaitydamas ilgai ieškojau kokio nors silpno teksto, tokio, už kurio galėčiau užsikabinti ir prikibti ir kai tik jau džiaugdavausi radęs tokią novelę, bereginti ji mane „apgaukavo“ ir tapdavo dar vienu geru kūrinium. Nusivyliau nebent tuo, kad neaptikau, prie ko galėčiau prikibti. Vientisas taupus ir novelė šiaip būdingas stilius, aktualumas, šiuolaikinio gyvenimo problemos, o esminė novelių siejamoji grandis yra žmonių kūnai“.

„A. Kavaliauskaitės sakiniai puikūs patys savaime. Jos saki-

niai neprisidenginėja literatūrinėmis priemonėmis, o yra tokie, kokie yra. Nei pridėsi, nei atimsi. Kitaip sakant, A. Kavaliauskaitės estetika paremta ne retorinėmis gudrybėmis, o racionalių paties pasakojimo plėtojimu: „Iš stalčiaus verandoje išsitraukiu pundą raktų. Kuris nuo garažo – pirštai patys prisimena“ (p. 124). Autorei nereikia ieškoti triuškinančios metaforos <...>, kad būtų proziškai įtaigu, kad mintis nutviektų: „Mergina į kambarį grįžta labai garsiai tylėdama. Taip garsiai tyli supykusios moterys, kai iš burnų neišleidžia nė žodžio, bet už jas kalba žingsniai ir namų apyvokos daiktai“ (p. 105). A. Kavaliauskaitės tekstai yra stebėtinai pragmatiški...“

Ištrauka iš knygos

Mes gerai žinome pagrindinius jausmus. Atskiriame, kada tai liūdesys, kada pyktis, kada puikybė ar pavydas. Bet jausmai turi daug atspalvių. Vienokį džiaugsmą jauči įsimylėjusi, kitokį – pasveikusi nuo vėžio. Supranti? Pagrindiniai jausmai – tai banalu. Nebanalūs jų atspalviai, nes jų tiek daug, kad neįmanoma suskaičiuoti, niekada neįvardinsime visų, ne tik neįvardinsime, bet ir nepajusim. (Novelė „Kūnai“)

Paruošė
Dalia IVAŠKEVIČIENĖ,
rajo savivaldybės
administracijos Personalo,
civilinės metrikacijos ir
dokumentų valdymo skyriaus
vyr. specialistė, projekto
„Lietuvių kalbos dienų sostinė
„Kalba ir žmogus. Ukmergės
kraštas“ vadovė

Neišstarti žodžiai

Vainius BAKAS

Pėdikauliai dar šalti nuo vasaros šiaurėje. Net užkūręs lauzą neatšildys. Nežinau, kiek dar liko kelio. Gal kelios dienos, o gal dar daug ilgų savaitžių. Šitą kelią matuoju ne kojomis, bet laiku – atstumai virsta valandomis, nesuskaičiuojamu jų kiekiu. Laikas man virsta keliu, o kelias – laiku, daugybe smėlio grūdelių, išpilamų iš batų. O gal batų iš viso nėra, gal tai gurgždanti mano paties parudavusi, negyva, sudiržijusi kojų oda. Tik nuo blauzdų pradedu justi, kad brendu per vandenį, kad dulkėmis aplimpa drėgni blauzdų plaukeliai, kad einu žole, kad mane prilietė dilgėlės, kad esu milžiniška, paskristi negalinti bitė, aplipusi laiko žieda-dulkėmis. Sparnai man tik trukdo ropoti. Dešimt centimetrų... garšvos lapas, pienės stiebas, metantis ant manęs didelį savo šešėlį... aplenkiau žemės grumstus nelyg

milžiniškas kalvas... pusmetris... kiejų stiebai – milžiniškos kolonos, varnalėšų lapai – džunglių tankmė... metras... šviesmečiai – juk taip ir iš tolimųjų žvaigždžių keliauja šviesa. Ne, ji negali pavargti, sustoti pusiaukelėje, ji turi pasiekti kažkieno akis, gyva ar mirusi...

O kas aš esu? Toji šviesa ar tamsa, be garso plazdanti savo sparnais, apskriejanti Žemės rutulį? Apsičiupinėju. Visiškai nieko. Ak taip, esu lietuvis. Laikiau, tebe laikau save lietuviu, nors tai čia niekam neturėjo jokios reikšmės. Jie mane vadindavo nebyliu, sakydavo, kad man išpjautas liežuvis. Tylėdavau arba purtydavau galvą. Ir viskas.

Aš gerai suprantu rusiškai, lenkiškai – galiu paprašyti vandens, duonos, nakvynės, bet tyliu. Šalinuosi net pavienių sodybų, jeigu ko reikia, pats pasiimu vogčiomis. Tyliu, nes pripratau, kad mane vadino nebyliu. Prie savo vardo pri-

prantama. Atrodo, kad mano kalba mirė ir visi, kurie ja šnekėjo, išnyko kartu su ja.

Prisimenu, kaip dėdė mane mokė skaityti, išimdavo iš slėptuvės knygą, pageltusią lyg bičių

„Knygnešių laikai čia susipina su dabartinėmis aktualijomis, keliamu laiku, erdve, siekiama išgryninti esmines vertybes, tai, kas svarbiausia kiekvieno lietuvių dvasiai“, – sako kūrinio „Neišstarti žodžiai“ autorius Vainius Bakas.

korys. Aplink prieblanda, blausi šviesa, sklindanti pro langų plyšius, o gal balana, tirpstanti žvakė, gal šviesa, atklydusi iš žvaigždės... Jis uždėdavo savo grubią ir šiltą ranką ant manosios. Mano pirštą lėtai vedžiodavo lapo paviršiumi, tardavo raides kaip magiškas runas, užkalbėjimus, formu-

les. Jis man sakydavo, kad raidės greitos kaip skruzdėlės, todėl kiekvieną reikia prispausti pirštu, kad nepabėgtų, mokė vedžioti mano pirštą po puslapius... o raidės... jos vis bėgo iš savo vietos, viena keitė kitą, jos judėjo, ropojo puslapiams, mano pirštais, delnais, rankomis, nugarą, žemę, po kojomis, per aslą. Po visą trobą ropojo juodos raidelės, knibždėjo drabužiuose ir plaukuose, iki pat šaknų, iki karčios smegenų žievės.

Nė pats nepajutau, kaip mano pavargęs ėjimas virto panišku bėgimu. Širdis taip garsiai muša į smilkinius, lyg manyje plaktų milžiniška jaučio širdis, užimanti visą krūtinę ir pilvą. Nuo ko aš bėgau? Tai buvo šunys, vilkai, nežinomi žvėrys... gal žmonės? Tik begalinis urzgimas. Nuo jo aš bėgau. Nuo urrrzzzgimooo. Ak, taip – tai mano pilvas, jis yra išbadėjęs žvėris, nuo kurio nepabėgsi. Vilkas, tūnantis manyje, ėdantis iš vidaus, per pilnatį stūgaujantis kažką savo niekam nesuprantama kalba. Su žvėrimis niekada nesusikalbėsi, nors

jie turi savo raštą – ant smėlio daugybė pėdsakų, jie lipa vienas ant kito, mirga po kojomis, tokie neperskaitomi, neiššifruojami. Tikslas, tema, kam visa tai skirta, kur visa tai veda?

Kartą, dar būdamas vaikas, į knygos puslapį įspjoviau smilių. Didelis kraujo lašas ėmė ropoti kaip Dievo karvytė, šilta savo papilve braukdama nuo piršto ligi delno. Lašas po lašo kraujas nesulaikomai sravo ir gėrėsi į žemę. Ne, tai jį godžiai gėrė lietuviškų žodžių šaknys, jis tekėjo jų perdžiūvusiais kamienais... Kaip dabar prisimenu, tas mano kraujas atrodė taip pat kaip rusų, vokiečių ar lenkų kraujas – jo irgi vėliau nemažai teko matyti, – tik šito, maniškio, skonis palaižius atrodo truputį rūgštus ir sūrus kaip senkapių žemė. Šitas kraujas priklauso ne man, todėl ne man jį ir sulaukyti, jis išsprūsta kaip žuvis ir grįžta į savo požeminę upės tėkmę. Jį lažo žvėrys, pamiškėse stambius jo lašus renka vaikai ir veria ant smilgų.

(Nukelta į 9 psl.)

Žvėrių jaunuklių „gelbėjimas“ – jų pasmerkimas myriop

Pavasarij, atėjus jaunuklių vedimo metui, labai padaugėja atvejų, kai žmonės, aptikę, jų akimis, pasimetusių žvėrelių, imasi juos gelbėti. Aplinkosaugininkai primena, kad laukinius gyvūnus imti iš gamtos griežtai draudžiama, išskyrus atvejus, kai jie sužeisti. Tai numato Laukinės gyvūnijos įstatymas ir kiti teisės aktai.

„Natūralioje aplinkoje laukinių gyvūnų gelbėjimas yra jų reikalas. Pati gamta puikiai susitvarko, ir čia reikėtų mažiausiai kištis, – teigia aplinkos ministro patarėjas Marius Čepulis. – Net miške radus sužeistą žvėrį, nereikia pulti jo gelbėti. Juo pasirūpins plėšrūnai. Pasiimdami gyvūną į namus, jį pasmerkiame myriop. Po tokių „gelbėjimo operacijų“ jaunukliai dažniausiai žūsta, nes jų nebeprisileidžia gentainiai, greičiau sumedžioja plėšrūnai. Kadangi nebebijo žmogaus, juos užpuola šunys, katės, partrenkia automobiliai. Todėl radus bet kokią žvėries jaunuklį, reikia kuo greičiau pasišalinti iš tos vietos“.

Kiškiukai, stirniukai, lapiukai, briedžiukai, lūšiukai ir kiti laukinių gyvūnų jaunukliai labai retai praranda tėvus. Jeigu tuo metu, kai juos pastebėjote, yra vieni, nereikia, kad juos paliko mama. Dažniausiai ji pasitraukia išgirdusi artėjantį žmogų, o jam pasišalinus sugrįžta. Tėvai jaunuklius palieka vienus ir eidami į medžioklę. Jie gali ilgai išbūti

guolyje ar urve, nereaguodami į aplinką. Kai kurie žvėrys (pavyzdžiui, kiškiai) vaikais rūpinasi trumpai, nes skuba veisti naujos vados. Kadangi jaunukliai neturi kvapo, plėšrūnai jų neaptinka, ir jie yra saugūs. Tačiau tik tol, kol jų nepaliečia žmogus.

Esant reikalui, M. Čepulis žodžiais, jaunuklius paimti ar perkelti galima tik su pirštinėmis, apsukus rankas audeklu arba žolėmis, kad į kailiuką neįsigerėtų žmogaus kvapas. Jeigu mažasis miško gyventojas atsidūrė pavojingoje vietoje, prie kelio ar atklydo prie gyvenamųjų teritorijų, į miestą, jį reikia neliečiant plikomis rankomis išnešti į saugią aplinką ir palikti.

Norint įsitikinti, ar rastinukas tikrai sužeistas, jį reikėtų pavaikyti. Jeigu jis juda įprastai, pri-

valu jį palikti ramybėje.

Jeigu matyti, kad jaunukliui reikia pagalbos, reikia kreiptis į gyvūnų globos tarnybų specialistus, jie patars, ką daryti toliau. Išsamesnės informacijos galima rasti Gyvūnų globėjų asociacijos tinklapyje, VŠĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“ tinklapyje. Taip pat galima skambinti bendrojo pagalbos telefonu 112 arba tiesiogiai Aplinkos apsaugos departamentui tel. (8 5) 273 2995.

Neteisėtai paimti laukiniai gyvūnai gali būti konfiskuoti. Už neteisėtą jų paėmimą, net turint geranorišką tikslą padėti, išgelbėti, gresia ir administracinė atsakomybė. Jeigu gyvūnas dėl jį paėmusio žmogaus kaltės neišgyventų, būtų skaičiuojama gamtai padaryta žala.

„G. Ž.“ inform.

Neišstarti žodžiai

(Atkelta iš 8 psl.)

Kiek kartų man teko matyti kraują? Pirmojo tikriausiai neprišimenu. Paskui mainėsi įvairios jo spalvos ir atspalviai: ant baltų paklodžių, ant žemės, žolės, kraujo gelės skleidėsi ir tryško fontanais, o kartu su jais sruvo ir krikšto malonės versmė iš žaizdos, visaip kaip iš švento Faustinos paveikslo su Jėzumi. O kokie raudoni mylimosios skruostai, kaklas, į kurį suplūsta tamsėnis, beveik vyšnių spalvos kraujas. Atrodo, kad visas liejosi iš vienos apverstos taurės... Kraujas, vynas ir vanduo – tekančio laiko trejybė.

Krentu ir panyru į miegą. Dabar aš – sakalas, sklendžiantis virs begalinių laukų ir miškų. Viskas aplink pilka, nespaltota. Matau pievoje judančias kelias tamsesnes dėmeles. Tai taškai. Tai du kiškiai, bėgantys nuo savo šešėlių. Leidžiuosi žemyn ir nužvelgiu šlapius savo pėdsakus – tai raštas, tai svetimos raidės, kuriomis užrašyti savi mano žodžiai. Žemės trauka tampa neįveikiamai stipri. Dideliu greičiu skrieju į savo kūną, gulintį žolėje, – akimirka ir pašoku. Dabar aš vėl nebylys.

Į galvą ima mušti pabiros frazės. Vėl girdžiu tai, ką girdejau seniau, savo žemėje. Tai du caro kareiviai, jie džiūgauja, kad mūsų spaudos puslapiai tupykloje praverčia... vienas malonumas. Dar sako, kad tokiomis knygomis kūrenama krosnis teikia puikią šilumą, lyg ažuolinės malcos. Tik kažkodėl jie nekenčia

tos liepsnos kaitrumo, burnos ar lūpų, kuriuose likusi lietuviško žodžio forma.

Nežinau, kiek dar liko iki mano pažadėtosios žemės, bet jaučiu, kad joje išgirsiu tik svetimą kalbą, pamatysiu tik svetimą raštą ir akyse, ir veiduose, o gal jau net ir veidų neberasiu, tik dulkes ir tuštutėlę plynę. Galbūt ten rasiu svetimą tautą ir turėsiu teisę tylėti, nes vis tiek niekas nesupras tų pirmųjų garsų, tylėti, lyg iš viso būtum gimęs be kalbos. Tik su pirmą pradžiū riksmu, lygiai tokiu pat, su koku ateina į šį pasaulį ir rusų, ir mongolų kūdikėliai, iš tokių pat iščių, per tą patį kraują ir vandeni, tokia pat plona oda lyg beveik perregimas popieriaus lapas.

Bet mane, lyg perperetuum mobile, varo iš tamsybių atklydusi mintis. Gal vis dėlto rasiu išlikusią gyvą prieblandų gentį, grįžusią vėl į urvus, tuos lietuvių, kurie kalbasi, skaito knygas tik prieblandoje ir paslapčiomis. Pradžioje šitiek noro, tik drąsos mažai. Akys ir pirštai dar neįgudę, jaukinasi popieriaus paviršiu. Žodis virsta Kūnu.

Nežinau, kodėl ir kaip man pavyko pergyventi kelis šimtmečius, pėsčiam pareiti iš Niekur. Nežinau, kodėl vis dar kvepia neužmirštuolės žiedlapiai mano knygos puslapiuose, jų atminties galia pakvimpa mano pirštų pagavės ir tas visa persmelkiantis kvapas atgaivina tai, ko nesugebėčiau prisiminti. Tai, ko galbūt niekada ir nebuvo.

Užs. Nr. 0019015

PASAULIS IR MŪS

⊗ **MINISTRŲ** kabinetas pritarė Seime svarstomiems siūlymams keisti kompensuojamųjų vaistų išdavimo reikalavimus, leidžiant pirmą kartą rinktis ne tik pigiausią, bet ir kitą vaistą, sumokant tik priklausančią priemonę. Projektas toliau bus svarstomas Seimo Sveikatos reikalų komitete. Be kita ko, pataisomis ketinama nustatyti ir naują tvarką, kaip iš kompensuojamųjų vaistinių preparatų kainyno vaistai būtų išbraukiami. Tai galėtų būti aštuoniais atvejais: kai panaikintas jų registracijos pažymėjimas, tiekimas rinkai nebeatitinka nustatytų reikalavimų, nustoja galioti leidimas laikinai tiekti pakuotėmis užsienio kalba, bendrinis pavadinimas išbraukiamas iš Ligų ir kompensuojamųjų vaistinių preparatų joms gydyti sąrašo ar kompensuojamųjų vaistinių preparatų sąrašo. Dabar kompensuojamus vaistus nemokamai gauna 75 metų ir vyresni mažas pajamas gaunantys pensininkai ir neįgalieji – jiems priemonas kompensuoja valstybė.

⊗ **VYRIAUSYBĖ** leido įmonių pavadinimus registruoti ir užsienio kalba lotyniškais rašmenimis – su raidėmis q, x ar w. Įstatymų pakeitimus siūlanti Ekonomikos ir inovacijų ministerija sako, kad plečiantis verslo interesams, lietuvių kalba sudaryti juridinių asmenų pavadinimai yra sunkiau suprantami, atpažįstami užsienyje, o tai turi įtakos verslo plėtros galimybėms, konkurencingumui. Iniciatoriai teigia, jog 21-oje ES narėje juridinių asmenų pavadinimus galima sudaryti lotynų kalbos rašmenimis. Ministerija nurodo, kad pavadinimai su q, x ar w raidėmis Registrų centrui nuolat teikiami registruoti. Įstatymų pataisos dėl įmonių pavadinimų svarstomos jau keiserius metus.

⊗ **APLINKOS** ministerija ir šiomet juridiniams asmenims kompensuos dalį išlaidų už įsigytus naujus elektromobilius. Šiam tikslui iš ministerijos admi-

nistruojamos Klimato kaitos programos skirta 5 mln. eurų. Kompensacijos bus teikiamos Lietuvoje registruotiems ir joje veiklą vykdančioms juridiniams asmenims, kurie įsigys naujus M1, M2, N1, N2 klasės elektromobilius. Už kiekvieną naują M1 ar N1 klasės elektromobilį bus skiriama 4 tūkst. eurų išmoka, už kiekvieną naują M2 ar N2 klasės elektromobilį – 10 tūkst. eurų. Papildoma 1 tūkst. eurų išmoka numatyta už kiekvieną sunaikintą ir iš Kelių transporto priemonių registro išregistruotą transporto priemonę.

⊗ **LIETUVOS** vyriausiasis administracinis teismas (LVAT) konstatavo, kad socialinės apsaugos ir darbo ministras, nustatydamas, jog nuo 2013 m. naujai steigiamuose socialinės globos namuose senyvo amžiaus asmenims viename pastate gyvena ne daugiau kaip 40 asmenų, viršijo savo kompetenciją. LVAT nuomone, ministras nepaisė iš konstitucinio teisinės valstybės principo išplaukiančio įpareigojimo teisėkūros subjektams leidžiant teisės aktus nevirsyti savo įgaliojimų, taip pat priimant poįstatyminius aktus remtis įstatymais. Teisėjai taip pat konstatavo, jog ginčijama nuostata ministro nustatytas ribojimas sukelia teisinius padarinius ne tik ūkio subjektams, bet ir socialinių paslaugų gavėjams, kuriems yra mažinama galimybė rinktis socialinės globos įstaigą.

⊗ **UŽREGISTRUOTA** Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pataisa, pagal kurią privatiems keleiviams pavežėjams būtų taikomas reikalavimas, kad alkoholio koncentracija neturėtų viršyti nulinio promilų. Dabar nulinio promilų reikalavimas taikomas pradedantiems vairuotojams, taksit automobilių ar sunkesnių nei 3,5 tonos, daugiau kaip 9 vietų transporto priemonių vairuotojams. Gyventojų, užsiimančių keleivių vežimu, skaičius kasmet auga: 2018 m. jų buvo 13 tūkst., 2019 m. – 17,3 tūkst., o pernai – 18 tūkst.

⊗ **SERBIJOS** prezidentas pranešė, kad iki gegužės pabaigos kiekvienas nuo COVID-19 besiskiepijantis šalies pilietis bus skatinamas 3 000 dinarų (25 eurų) išmoka. Taip ši Balkanų valstybė sieks paspartinti sulėtėjusią skiepijimo kampaniją, kuri iki šiol buvo itin sparti. Tikimasi, kad iki mėnesio pabaigos paskie-

pytųjų skaičius padidės nuo dabartinių 1,3 mln. iki 3 mln.

⊗ **GRUPĖ** mokslininkų apskaičiavo, kad Marso plutoje gali būti tinkamų gyvybei sąlygų, panašių į kai kuriuos izoliuotus regionus Žemės plutoje. Jų idėja remiasi tuo, kad Žemės žemyninėje plutoje yra regionų, kurie neturi jokio sąlyčio su paviršiumi milijonus ar net milijardus metų. Šiuose regionuose gali būti ir vandens – nedideliuose rezervuaruose ar pasklidusio uolienose. Ir tokiose aplinkose randama mikroorganizmų. Jie išgyvena vartodami laisvus vandenilio ir deguonies atomus – valgo vandenį iš tirpusį vandenilį, o vėliau gauna energijos iš perteklinio vandenilio sąveikų su sulfatais. Sulfatai atsiranda deguonies atomams sąveikaujant su uolienomis. Vandenilio ir deguonies atomai, savo ruožtu, susiformuoja skylančiam vandeniui, o šiam procesui energijos suteikia radioaktyvūs elementai, kurių plutoje nors ir nedaug, bet yra. Tyrėjai įvertino, kiek šis procesas – radiolizė – galėtų suteikti energijos regionams Marso plutoje, kuriuos nuo paviršiaus skiria pakankamai storos uolienos, kad pro jas neišgaruotų vanduo.

⊗ **SENTENCIJA.** „Dauguma žmonių mano, kad, jei jie būtų kitoje vietoje ar turėtų kitą darbą, jie būtų laimingesni. Semkitės laimės iš to, ką jūs darote dabar, ir neatidėliokite džiaugsmo ateičiai“ (Dale Carnegie).

⊗ **ANEKDOTAS I.** Kartą jis pabandė...

Patiko vis labiau ir labiau...

Ir nuo to karto suvalkiėtis Jonas įkrauna savo mobilųjį telefoną tik svečiuose.

⊗ **ANEKDOTAS II.** Žmogeliui įkando šuo. Po apžiūros gydytojas jam sako:

– Turiu jus nuliūdinti. Jums – pasiutligė.

Žmogelis ima lapą popieriaus ir kažką greitai rašo. Gydytojas tęsia:

– Bet testamento neskubėkite rašyti, mes jus išgydysime.

– Kas jums sakė, kad rašau testamentą? Aš tik sudarau sąrašą tų, kuriems turėsiu įkaštį!